

JUNGTINIS ŠIAURĖS ŠALIŲ GENETINIS PIENINIŲ GALVIJŲ ĮVERTINIMAS

Jarmo Juga

Santrauka. Keturios Šiaurės Europos šalys: Danija, Suomija, Norvegija ir Švedija nusprendė vykdyti jungtinį genetinį pieninių galvijų įvertinimą. Jungtinis įvertinimas padėtų patikslinti ir suvienodinti kiekvienos šalies galvijų vertinimą, vykdant jungtinę veislininkystės programą, kuri suderinta ir patvirtinta tų šalių veislininkystės organizacijų.

Sudėtinis tarpvalstybinis vertinimas (MACE) sėkmingai taikomas tarptautiniam galvijų vertinimui pagal produktyvumo požymius, eksterjero konstitucijos požymius, somatinių ląstelių skaičių piene ir segamumą mastitu. Kitų MACE tyrimų rezultatai rodo, kad kitų funkcinių požymių genetinė koreliacija tarp atskirų šalių galvijų taip pat yra gana didelė. Tolimesniuose Šiaurės šalių projekto tyrimuose bus kreipiamas dėmesys į Šiaurės šalių linijinį metodą, apimsiantį visų keturių šalių galvijų vertinimo duomenis. MACE bus tik kaip parengiamųjų tyrimų priemonė genetinėms atskirų šalių galvijų požymių koreliacijoms nustatyti.

Pirmame jungtiniame galvijų produktyvumo požymių vertinimo modelyje bus modeliuojama labai panašiai, kaip dabar modeliuoja atskiros šalys, dalyvaujančios šioje jungtinėje programoje. Pagrindiniai jungtinio galvijų požymių vertinimo tikslai yra sujungti skirtingus kiekvienos šalies galvijų vertinimo duomenis, registruoti patelių kilmę, formuoti jungtines genetines grupes, koreguoti tarpveislines ir tarpvalstybines heterogenines dispersijas bei registruoti informaciją apie importinius bulius. Pirminiai rezultatai rodo, kad Šiaurės šalių pieno produkcijos rodiklių modelis techniškai įmanomas derinant vienos šalies kontrolinių melžimų dienos modelį su kitos šalies 305 dienų laktacijos modeliu. Palyginus seną valstybinį ir naują jungtinį modelius, atrodo, kad bus gauti vertingi rezultatai.

Šio darbo tikslas yra apibūdinti jungtinės Šiaurės šalių programos racionalumą, problemas ir išankstinius rezultatus vykdant jungtinės veislinės vertės įvertinimą bei aptarti jungtinio genetinio galvijų vertinimo privalumus.

Raktažodžiai: tarpvalstybinis vertinimas, veisimo programa.